

2 september 2020

Geachte voorzitter en leden van de gemeenteraad,

Aanleiding

In de adviescommissie sociaal bestuurlijk van 10 september 2020 bespreekt de gemeenteraad van Oss de visie op laagdrempelig ontmoeten: 'Thuis in de Buurt'. In maart 2020 heeft de rekenkamercommissie het rapport '(laagdrempelig) ontmoeten in Oss' aan de gemeenteraad aangeboden. Dit is voor ons reden om een korte reactie te geven op de visie 'Thuis in de Buurt'.

Procedure behandeling rapport rekenkamercommissie (laagdrempelig) ontmoeten in Oss

In het raadsvoorstel over de visie van 18 augustus 2020 wordt opgemerkt dat het rapport van de rekenkamercommissie 'laagdrempelig ontmoeten in Oss' is besproken in de gemeenteraad van 16 april 2020. Wij vinden het jammer dat het rapport niet inhoudelijk is besproken ondanks het advies van de raadscommissie om de behandeling van het rapport uit te stellen. Het rapport is als hamerstuk aangenomen in de raadsvergadering van 16 april. Gezien de Corona-maatregelen vinden wij dat begrijpelijk. Wij hebben daarmee geconstateerd dat ons rapport ook niet meer wordt behandeld door de raad. Dit betreuren wij, omdat het rapport bedoeld is om een bijdrage te leveren aan het Osse beleid over laagdrempelig ontmoeten. Ook komt er op deze manier geen nader inzicht in hoe de raad over de diverse onderdelen denkt. Dit vinden wij van belang, omdat het college in zijn reactie (brief van 4 maart 2020) diverse aanbevelingen wil meenemen, maar een aantal niet. Hieronder geven we daarom kort de bestuurlijke reactie van het college op ons rapport en vervolgens geven we op basis van ons onderzoek enkele aandachtspunten voor het projectontwerp horende bij de visie 'Thuis in de buurt'.

De bestuurlijke reactie op de aanbevelingen

In de tabel op bladzijde 2 van deze brief hebben wij onze aanbevelingen opgenomen. In het bestuurlijk rapport (onderdeel van het hoofdrapport) in onderdeel C (aanbevelingen) hebben we de aanbevelingen toegelicht.

In de bestuurlijke reactie heeft het college aangegeven de aanbevelingen 1, 3, 4, 5, 6, 8,9 en 10 mee te nemen in de visieontwikkeling. De aanbevelingen 2 (neem als gemeente een meer leidende rol), 7 (ontwikkel het vrijwilligersbeleid verder door) en 11 (vergroot de transparantie) worden dus niet meegenomen. Hieruit concluderen wij dat het college deze aanbevelingen niet steunt.

Over de aanbevelingen 2, 3, 4, 6 en 7 merkt het college op dat ze leiden tot beleidsintensivering, waarbij het college aangeeft een spanning te zien met het geven van meer ruimte aan burgers. In onze aanbiedingsbrief van ons onderzoek hebben wij opgemerkt dat wij regie voeren en faciliteren zien als ruimte geven aan anderen. Het betekent wel een andere rolinvulling van de gemeente dan tot nu toe het geval is. Wij zien geen spanning tussen meer rol voor de gemeente en burgers de ruimte geven.

Tot slot, geeft het college aan met de gemeenteraad in gesprek te willen over een herbezinning van het vastgestelde beleid.

Tabel Overzicht aanbevelingen onderzoek (laagdrempelig) ontmoeten in Oss

Aanbeveling 1 Zorg voor gedeelde lange termijn doelen Zorg daarbij voor: • integraal beleid: als uitgangspunt en ook in de uitvoering • een concrete vertaling naar beleidsdoelen • focus: schrap beleid dat niet direct bijdraagt aan de doelen of maak het passend binnen de doelen • maak een realistische planning met voldoende doorlooptijd
Aanbeveling 2 Neem als gemeente een meer leidende rol
Aanbeveling 3 Stimuleer samenwerken actief Denk daarbij bijvoorbeeld aan: • een samenwerking van de wijkstichting, wijkraad en beheerstichting • meer betrokkenheid van de Kbo's • meer benutting van de samenwerkwijze • de rol van Ons Welzijn
Aanbeveling 4 Vergroot het bereik van laagdrempelig ontmoeten door: • meer doorverwijzen naar activiteiten en naar gemeenschapshuizen. • meer aandacht voor groepen die niet eenvoudig te bereiken zijn, zoals mensen met een andere culturele achtergrond. • gerichte ondersteuning van dorpscoöperaties en andere burgerinitiatieven • gerichte facilitering van beheerstichtingen
Aanbeveling 5 Maak afspraken met beheerstichtingen over de doelen en over wat nodig is deze doelen te bereiken. Zorg daarbij voor een gedeeld doel en een concreet pad er naartoe, bijvoorbeeld door het afspreken van percentages voor de verschillende functies van een gemeenschapshuis. Faciliteer de afspraken.
Aanbeveling 6 Ondersteun burgerinitiatieven voor laagdrempelig ontmoeten. Het gaat dan in de eerste plaats om de huidige initiatieven. Ook stimulering van nieuwe initiatieven is een optie.
Aanbeveling 7 Ontwikkel het vrijwilligersbeleid verder door Van belang zijn daarbij: • meer ruimte voor coaching en opleiding • meer actieve werving
Aanbeveling 8 Zorg voor een duidelijke opdracht aan Ons Welzijn en een duidelijkere afbakening van de verantwoordelijkheid van Ons Welzijn en de gemeente.
Aanbeveling 9 Zorg voor een bekostigingsmodel van de beheerstichtingen dat aansluit bij het beleid. Afhankelijk van de mate waarin laagdrempelig ontmoeten het doel is, is een ander bekostigingsmodel voor de hand liggend.
Aanbeveling 10 Afhankelijk van het beleidsdoel is (gedeeltelijke) bekostiging van burgerinitiatieven wenselijk of niet. In ieder geval is een fundamentele herziening van het subsidiestelsel noodzakelijk
Aanbeveling 11 Vergroot de transparantie Het gaat met name om de transparantie van: • de gemeentelijke kosten van de beheerstichtingen • extra bekostiging van beheerstichtingen • de uitgaven en inkomsten van de beheerstichtingen • subsidies

Visie 'Thuis in de buurt'

Ten aanzien van de visie willen we graag drie opmerkingen maken.

In de eerste plaats zien we dat er een visie ligt op de gemeenschapshuizen en het ontmoeten in de gemeenschapshuizen. Beleid vanuit het sociale en fysieke domein wordt gecombineerd tot meer integraal beleid. Ook wordt er in de uitgangspunten aangegeven om met meerdere verhuurtariefgroepen te werken en de gemeenschapshuizen voor eventuele verliezen vanwege deze tarieven te compenseren. Hiermee wordt gekeken hoe een brug te slaan tussen de huidige bekostiging van de gemeenschapshuizen en een bekostiging gericht op ontmoeten. In het projectontwerp is eveneens een samenwerking van het sociale en fysieke domein aangegeven. Voor het project wordt een periode van drie jaar genomen. Dit alles zien wij als positief en in lijn met onze aanbevelingen 1 en 8.

In de tweede plaats missen we een aantal elementen in de visie/projectontwerp. Wij zien een samenhang tussen de vraagstukken aangekaart in de visie en het subsidiebeleid, vrijwilligersbeleid, omgaan met andere organisaties (wijkstichtingen en b.v. de kbo's) en met de dorpscoöperaties. Wij begrijpen dat het projectontwerp te breed zou worden als deze onderwerpen worden meegenomen. Ook begrijpen wij dat ze onder andere beleidstrajecten vallen. Desondanks denken wij dat het wel goed is de samenhang te schetsen en ontwikkelingen wederzijds mee te nemen. Ook als beleid dezelfde richting uitgaat schuurt het desondanks ook vaak; verkokering is een groot probleem in complexe organisaties, zoals een gemeente. Het goed op elkaar afstemmen van verschillende beleidsonderwerpen én dit expliciet doen is van groot belang voor effectief beleid.

In de derde plaats, willen wij een opmerking maken over de scheiding van het technisch beheer (gebouwbeheer) en sociaal beheer (inhoud) van de gemeenschapshuizen. Wij herkennen de in het visiedocument geschetste problematiek die onder andere een reden is voor dit voorstel. Wij zien echter grote verschillen tussen de gemeenschapshuizen en de mate waarin beheerstichtingen meer taken op zich nemen dan alleen het beheer. Voor het effectief gebruik maken van alle beheerstichtingen en organisaties die laagdrempelig ontmoeten organiseren zou ook gedacht kunnen worden aan verschillende vormen. Bij aanbeveling 5 (in het bestuurlijk rapport) geven we dat aan onder het kopje: Verschillende paden naar een gedeeld doel.

Tot slot, merken wij op dat met de visie 'Thuis in de buurt' Oss een eerste stap heeft gezet. De komende jaren wordt aan de uitwerking van de visie gewerkt. Indien u, met het oog op de verder uitwerking, een gesprek over ons rapport wilt dan zijn wij daar uiteraard toe bereid.

Namens de rekenkamercommissie Oss,

Met vriendelijke groet,

Astrid van de Klift

Voorzitter rekenkamercommissie Oss